

Zomergroet 2009

RESTAURATIE

In deze tijd van globale crisis zien we een sterke stroming opkomen die het best als Restauratie kan worden gekenschetst. We moeten terug naar het banksysteem van voor de vervuilde hypotheke, we moeten weg van Europa en weer het nationale belang centraal stellen, we moeten weg van de marktwerking en de staat het economisch proces van groei laten reguleren, we moeten terug naar de kernenergiecentrales van de 20e eeuw en alternatieven achter ons laten, we moeten terug naar de school waar de leerkracht centraal staat en het zelfstandig leren wordt teruggedrongen. Deze Restauratiebeweging kan niet als rechts of links bestempeld worden maar eerder als een romantische richting die historisch gezien aan elke structurele crisis kleeft en wortel schiet in bestaande maatschappelijke verhoudingen. In Nederland zien we restauratieve bewegingen in de politiek (SP, PVV), in delen van de vakbeweging, en in het bedrijfsleven (financiële sector).

CREATIEVE TRANSITIE

Restauratiebewegingen kunnen tijdelijk succes hebben maar lopen uiteindelijk vast vanwege het feit dat ze onvoldoende rekening houden met structurele veranderingen op lokaal, regionaal en mondiaal niveau. Deze veranderingen vragen niet om een terug-in-de-tijd-mentaliteit maar om Creatieve Transitie die zowel een antwoord geven op de problemen die de crisis veroorzaken als een perspectief bieden op een toekomst gebaseerd op Ontwikkeling en Duurzaamheid. Valt Restauratie terug op met name oude waarden van onderzoek, Creatieve Transitie kunnen niet bogen op een dergelijke reputatie en moeten het vooral hebben van innovatie, betrokkenheid en experiment.

TOP DOWN

Naast de as van de dominante krachten, Restauratie en Creatieve Transitie, is er nog een as die echter meer methodisch van aard is. Het gaat hier om de vraag of de aanpak naar beide richtingen Top Down moet worden gerealiseerd of dat we naar interactiviteit moeten streven. Tot voor de crisis werd de besluitvorming binnen de samenleving, zowel politiek als in maatschappelijke en economische organisaties, vooral Top Down uitgevoerd waarbij inspraak gegeven werd aan de direct betrokkenen. De crisis heeft laten zien dat deze wijze van besluitvorming riskant is. De ervaringen en ideeën van onderop worden marginaal meegenomen en aan de top ontstaan destructieve tunnelvisies (lees *De Prooi* van Jeroen Smit). CEO's als iconen van deze benadering zijn van hun voetstuk gevallen en zien nu in een Obama hoe het anders en beter kan.

INTERACTIVITEIT

Interactiviteit is het alternatief voor de Top Down benadering en mobiliseert alle denk- en verbeeldingskracht van onderop. Leiderschap wil zeggen dat ideeën collectief gemaakt moeten worden en tot uitvoering gebracht. Niet de individuele CEO staat centraal maar teamsport. Het voordeel van deze aanpak is dat creatief kapitaal vanaf de werkvloer optimaal benut wordt, de persoonlijke verantwoordelijkheid toeneemt en de oplossingen meer draagvlak kennen.

VIER VELDEN

Bij het kruisen van de twee assen ontstaan vier actiekwadranten:

Restauratie/Top Down: Bij het herstel van de orde weten wij wat goed voor u is (vgl. Wilders, kabinet Balkenende IV, bankensector)

Restauratie/Interactief: Het herstel van de orde doen we samen met u (vgl. SP, diverse lokale politieke bewegingen).

Creatieve Transitie/Top Down: Wij zullen u leiden naar een nieuw perspectief (belangrijke delen van vakbeweging, VVD en PvdA, de aanpak van modern management)

Creatieve Transitie/Interactief: Nieuwe perspectieven en uiteenlopende veranderingsdoelen willen we gezamenlijk realiseren, vaak binnen hybride organisatievormen; ons leiderschap is collectief (opkomst Transition Towns, grote delen van de creatieve industrie).

INTERNOVATIEF ONT-PROJECT

In 2010 bestaat de Amsterdam School of Management (ASOM) 10 jaar. ASOM positioneert zich als hét kenniscentrum van het vierde kwadrant Creatieve Transitie/Interactief. Ervaringen, kennis en best practices zijn dienstbaar aan onderzoek, advies, verandering en training. Met beproefde concepten als Internoveer!, Stad zoekt Boer, DigiMe, Vergroening & Multiculturaliteit, FileProeftuin en Ruimte aan de docent wordt samen met vele betrokkenen nieuwe praktijkkennis geschapen (co creatie). Met het innovatieve ONT-project 2010 wordt een verdiepingsslag beoogd om het nieuwe kennisgebied verder uit te breiden. Het uit te brengen ONT-boek zal persoonlijke benaderingen laten zien om het denken en doen in bijvoorbeeld het ont-polderen en ont-regelen op een hoger plan te brengen. Het ONT-festival (in september 2010) wil de creatieve kracht tonen van het vierde kwadrant in al zijn verscheidenheid.

VIERDE KWADRANT ALS ASOM-LAB

ASOM-netwerkliden zijn werkzaam in het vierde kwadrant maar schuwen interventies in de overige kwadranten niet. Vaak treden zij op als lid van een denktank, change agent, onderzoeker of interim leider. Het vierde kwadrant functioneert als een bron van ideeën, als een open plek van reflectie en als een ruimte waar nieuwe producten en processen bedacht en getoetst worden.

Het is deze nieuwe arena waar aan Creatieve Transitie inhoud en vorm gegeven wordt, hoe verschillend de afzonderlijke ervaringen en processen ook zijn. Om deze reden wordt onder meer steun gegeven aan jonge, creatieve bedrijven als Festina Lente (Amsterdam) en Roodnoot (Utrecht). Dergelijke ontmoetingsplaatsen fungeren als creatieve momenten in de dagelijkse transitiepraktijk.

*ASOM wenst alle relaties een ont-spannen zomer toe!
Verspreiding van deze zomergroet wordt zeer op prijs gesteld.*

Giep Hagoort
www.asom.org

Met dank aan Annelies Boutellier, Remy Harrewijn, John Huige, Janine Prins, Constance Uitenbogaard en Erik Uitenbogaard.

ASOM als hét kenniscentrum van
het vierde actiekwadrant

